

Foktoom wit roodgetekende Yokohama's.

Yokohama's, sierhoenders pur sang

De Yokohama is een ras waar ik niet alleen enthousiast over ben, maar het verdient ook zeker uw aandacht. Ondanks hun unieke en sierlijke verschijning zien we helaas veel te weinig dieren van dit prachtige ras. Wist u bijvoorbeeld dat ze ondanks hun sierbevedering makkelijker te houden zijn, dan we denken? Ze zijn erg mak en broeden goed.

Tekst en foto's: Rick Roelfsema

Het ontstaan

In de Nederlandse standaard staat Japan als land van herkomst genoemd. Dit is echter niet geheel correct, want het ras is daar zelfs niet erkend. Alhoewel het ras zijn belangrijkste kenmerken uit dit land heeft meegekregen, heeft het zijn naam in Europa gekregen. Japan staat bij velen bekend als het land van de vele extremiteiten, waarvan in de kippenwereld de Chabo's met hun korte pootjes, bepaalde vechthoenderrassen als Ko-Shamo en Yamato erg bekend zijn. Ook verschillende langstaartrassen kennen daar hun oorsprong. Yokohama's hebben hun naam te danken aan de Japanse havenplaats Yokohama, waarvandaan vele langstaarhoenders verscheept werden richting onze westerse samenleving. Yokohama's zijn ontstaan uit kruisingen tussen verschillende rassen, zoals o.a. de Phoenix (langstaart) en zelfs rassen met een vechthoenderinslag, zoals de Japanse Minohiki. De verdere ontwikkelingen

Qua type een fraaie haan met stevigere sikkels en bijsikkels, zodat de staart groten-deel los van de grond gedragen wordt. De kinlellen en keelwam zijn standaardmatig, maar de hals en zadelkleur toont wat te veel geel. (Foto Holger Schellschmidt)

Krielhaan met een prachtige witte hals en zadel. De staart wordt iets laag gedragen, de sierbevedering in de staart laat deze haan geweldig zien. (Foto Holger Schellschmidt)

Een witte krielhen met een uitstekend type. Kleine wens om de fokwaarde te vergroten zijn iets langere staartdekveren. (Foto Holger Schellschmidt)

Fraaie kop van een haan.

van het ras hebben voornamelijk plaatsgevonden in Duitsland, waar Hugo du Roi uit Brunswijk probeerde de vitaliteit van de dieren te verbeteren door het inkruisen van verschillende soorten en kleuren hoenders. Bij deze poging ontstond naast de Yokohama ook de kleurslag, zoals we die nu kennen. Toen werd die kleurslag ten onrechte roodgezadeld genoemd. Gelukkig is de benaming later veranderd in wit roodgetekend, omdat het zadel juist wit hoort te zijn. Deze kleurslag is, net als de Yokohama zelf, uniek. Het is op geen enkel ander Hoenderras erkend. De eerste echte poging tot het creëren van de krielvariant vond in 1956 in Duitsland plaats, door Arno Beyrich, die voor de totstandkoming gebruik maakte van grote Yokohama's, witte Duitse krielen en zelfs een Modern Engelse vechtkrielhen. De uiteindelijke erkenning van de krielen in de

Duitse standaard vond 12 jaar later plaats. In Nederland zijn de krielen in de jaren 60 in de standaard opgenomen.

Het ras

Zoals het uiterlijk van de Yokohama zich laat raden, zijn de dieren niet gefokt voor de productie van vlees of eieren. Met hun fazantachtige uiterlijk en lange staart tonen zij zich als een waar sierhoen! Ondanks dat het geen legkippen zijn, zijn de hennen toch goed voor 100-120 eieren per jaar. Daarnaast worden de hennen makkelijk broeds en hebben ze als kloek goede eigenschappen. Deze broedsheid komt natuurlijk in het fokseizoen niet altijd even goed uit. Om broedsheid te voorkomen kan men het beste heel regelmatig de gelegde eieren rapen, al helpt dat niet altijd. Ondanks de smalle basis wat betreft het aantal fokkers, zijn de kuikens vrij sterk

en is ook de vruchtbaarheid doorgaans geen probleem. Kuikens groeien goed op, maar fokkers dienen er wel rekening mee te houden om niet te laat te beginnen met broeden. De sierbevedering van de hanen heeft tijd nodig om op lengte te komen. Yokohama's zijn in groot en kriel erkend in de kleurslagen wit en wit roodgetekend. Een van de grote voordelen van (veel) langstaarthaanders is, dat ze van nature erg mak zijn. Met name vroeger was het rustige karakter van langstaarten erg belangrijk. Reden hiervoor is dat hanen veelal in aparte kooien werden gehouden met hoge zitstokken om te voorkomen dat de staart veel over de grond zou slepen en daarnaast ook rustig moesten zijn om te voorkomen dat de staart zou beschadigen. Nog een voordeel van de hanen is in mijn optiek, dat ze maar weinig kraaien en weinig volume hebben. Daarmee

Siep met een Yokohama haan in de huiskamer waar we enkele dieren bespraken vanwege het extreme weer buiten. Hier zien we erg duidelijk hoe tam dit ras is.

veroorzaken ze minder snel overlast. Naar elkaar toe zijn ze minder rustig, hanen verdragen elkaar niet en ook de hennen zullen eerst duidelijk de rangorde uitmaken bij het wisselen van dieren binnen een toom.

Uiterlijke kenmerken

“Een sierlijk, levendig hoen, slank én langgerekt van bouw, vrij hoog gesteld met horizontaal naar achteren gedragen, rijk ontwikkelde sierstaart, die ook bij hennen met sikkelachtig gebogen staartdekveren is toegerust. Bij de haan hangen niet alleen de sikkels, doch ook de talrijke staartdekveren en het zadelbehang tot de grond.” Zo omschrijft de standaard het ras op perfecte wijze. Dit alles maakt Yokohama's tot een ras met een fazantachtige uitstraling. Het lichaam is vrij lang en dient iets af te hellen naar de staart. Een kleine rode kop is gesierd met een kleine kussenkam zonder doorn, die bij de hennen haast rudimentair is. Ook de kinlellen moeten klein zijn, zodat het onderste gedeelte van de keelwam iets zichtbaar wordt. De oren zijn klein en net als het gezicht levendig rood van kleur. De rode ogen maken het tot een prachtig geheel. De hals is lang en slank, de halsbehangveren lang en smal en de schouders ruim bedekt. De ronde borst wordt hoog gedragen en de

lange krachtige vleugels dienen enigszins afhankelijk, maar wel goed aangetrokken, tot de flanken gedragen te worden.

De staart wordt ongeveer horizontaal gedragen en moet zo rijk mogelijk bevederd zijn, maar hierover leest u dadelijk meer. Het achterlijf is net als de donspartij matig ontwikkeld en de mooie gele beenkleur maakt het tot een prachtig geheel. De bevedering dient zowel bij de hanen als bij de hennen zo lang mogelijk te zijn. De sierveren zijn naar verhouding smal en door de matige donsontwikkeling ligt de bevedering glad aan.

De staart

Dit meest opvallende deel verdient extra aandacht. De standaard geeft aan dat de staart zo rijk mogelijk bevederd en van zeer lange smalle sikkels voorzien moet zijn. De schachten van de sikkels zijn voldoende krachtig om ervoor te zorgen dat zij eerst nog een stuk achterwaarts staan, alvorens ze in een fraaie boog naar beneden buigen en slechts met het veereinde over de grond slepen. De staartdekveren zijn zeer lang en smal en rijken tot aan de grond. Sikkels, staardekveren en zadelbehangveren dienen een fraai aaneensluitend geheel te vormen. De staartstuurveren zijn lang, stevig, breed en weinig gebogen en ondersteunen hierdoor

de staart in zijn geheel.

Bij de hanen is sierbevedering een belangrijk selectiecriteria dat pas op latere leeftijd goed te beoordelen is. Na circa negen maanden is de sierbevedering wat beter te beoordelen. Los van de lengte van de sikkels is ook de lengte van de zadelbehangveren erg belangrijk. Hanen die wat dat betreft achterblijven, kunt u het beste niet gebruiken voor de fok omdat het teruglopen van de lengte en hoeveelheid sierbevedering hieraan het eerste te herkennen is. Ook bij de hennen zijn de staartstuurveren zeer lang, de bovenste zijn wat sikkelvormig gebogen. Hennen dienen ook rijk in staartdekveren te zijn. Wees altijd streng op de staart-/sierbevedering, het is immers het grootste raskenmerk. Bijzonder aan de staart van langstaarthoenders is dat ze niet ieder jaar ruïen. Van de Yokohama's wordt gezegd dat dit wel ieder jaar gebeurt, maar niets is minder waar. Sommige hanen ruïen niet ieder jaar en hierop kan ook geselecteerd worden. Voorwaarde voor het doorgroeien van de staart is in ieder geval dat de hanen niet bij de hennen zitten. Niet alleen omdat de kans groot is dat de hennen de staarten van de hanen vertrappen of er in pikken, maar de aanwezigheid van hennen zorgt ook voor 'negatieve' hormonale invloeden

betreffende de staartgroei en rui. Vroeger werden de hanen -voor de staartgroei van de langstaartheoenders- in Japan apart opgefokt. Men was bang dat de hanen bij het zien van een hen hun staartveren zouden loslaten, wat jaren 'intensieve zorg' teniet zou doen. De staart varieert in lengte en is natuurlijk ook afhankelijk van de leeftijd van het dier. Bij grote hoenders kan de staart al snel een meter lang zijn. In België was zelfs een fokker waarbij de staart van een haan de lengte van 2,45 meter behaalde! Bij de krielen is de staart doorgaans maximaal een meter lang.

Huisvesting en showen

Ook qua huisvesting, verzorging en tentoonstellen zijn voor een mooie hanenstaart enkele adviezen op zijn plaats. Anders dan wat beweerd wordt, is het zeker niet zo dat hanen binnen gehouden moeten worden. Juist door de hanen binnen én buiten te houden blijft de staart sterker en beter in conditie, de bevedering droogt bij binnenhuisvesting juist eerder uit. De voorkeur gaat wel uit naar een ren met gras of scherpzand in plaats van modder, omdat dit laatste bij nat weer in de bevedering gaat klonteren, waardoor de veren kunnen breken. Een (redelijk) ruim nachthok met een hoge zitstok die niet te dicht op de wand zit heeft de voorkeur, zodat de staart mooi kan 'uithangen' en niet tegen de achterwand van het hok aan komt of op de mestplank ligt. Een trucje dat ik van een enthousiaste fokker S. Leegstra meekreeg, is dat we de staart van de hanen af en toe kunnen behandelen (insmeren) met bijvoorbeeld slaolie, hierdoor blijft hij soepel en sterker. Voor het showen kunnen Yokohama's (in ieder geval de staarten van de hanen) het best gewassen worden. Zo komt de staart het mooiste tot zijn recht en komen de kleuren van het dier het mooist uit. Daarnaast

Yokohama haan uit een foktoom bij Siep Leegstra, de haan laat een mooie ruglijn en lang zadelbehang zien. De nog wat korte staart wordt op de foto iets laag gedragen. Een iets witter zadeldek heeft de voorkeur.

is het van belang dat ook tentoonstellingsorganisaties rekening houden met langstaartheoenders. De hanen behoren in grote (trio) kooien gehuisvest worden, zodat de staart niet te veel te lijden heeft in de kooi. U kunt dit als fokker voor alle zekerheid nog even extra op het inschrijfformulier noteren, om ervoor te zorgen dat dit niet vergeten wordt. Kooi uw dieren ook niet in wanneer er geen goede kooi beschikbaar is, dit gaat zeker ten koste van de staart van de haan.

Kleurslagen

Wit is zowel bij groot als kriel erkend, maar we zien die kleur amper

Ondanks dat we ze bijna niet zien, zijn ze er wel degelijk, zij vielen in het verleden wel

eens uit een paring van wit roodgetekend. De witte kleur komt vanuit de Minohiki. De voorkeur gaat uit naar volledig witte dieren, maar zoals de standaard het mooi aangeeft "zwemende naar melkwit (iets geler van kleur)" is toegestaan. Hiervoor mag dan ook van het eindpredicaat niets worden afgetrokken, al zijn er uiteraard grenzen én dienen de dieren schoon te worden voorgebracht.

Wit roodgetekend is uniek voor dit ras

Een kleur die misschien ingewikkeld lijkt, maar uiteindelijk best eenvoudig te omschrijven is. De haan is wit met uitzondering van de schouders, bovenrug en vleugeldekveren, die moeten diep roodbruin zijn. Zo ook de

Fraaie lange staart van een hen waarvan de bovenste sikkelvormig gebogen zijn en worden afgedekt door de rijk ontwikkelde staartdekveren.

Witte Yokohama haan en hen, de haan moet een minder aflopende rug tonen en meer borst, F kleur en lange zadelbevedering.

Een haan met een fraaie borstkleur en tekening, daarnaast F witte halskraag en beenkleur.

borst en dijen, die zalmkleurig roodbruin zijn met melkwitte pareltekening op het eind van iedere veer. Bij de hen verwachten we ook een wit dier, waarbij de bovenrug, schouders, borstveren en vleugeldekveren lichter roodbruin tot zalm roodbruin zijn. In tegenstelling tot de haan dienen al deze gekleurde veerdelen melkwit gepareld te zijn.

In de praktijk blijkt deze kleur niet erg ingewikkeld om te fokken. Wel is de kleur vaak iets aan de lichte kant bij de hennen. Bij beide geslachten zien we nog wel eens wat blauw en zwart in de bevedering voorkomen, dit mag niet te veel de overhand krijgen. Bij de hanen is het belangrijk goed op de tekening te

Fraaie borsttekening bij een hen.

letten, omdat daar nog wel eens wat foutjes in voorkomen. Met name fouten als een getekend zadel en zwarte of blauwe veren in het hals- en zadelbehang komen geregeld voor.

Net als bij andere rassen worden ook de parels ieder jaar groter, waardoor het dier over het geheel lichter lijkt. Er zijn ook hanen die zelfs op latere leeftijd nog dezelfde kleur hebben als in het eerste jaar. Deze dieren hebben een hoge fokwaarde.

Het ras zien we niet veel, maar de dieren die we zien, zijn vaak van hoge kwaliteit. Door de smalle (genetische) basis zien we zowel bij wit als bij wit roodgetekend nog wel eens degeneratie van de bevedering. Dit uit zich in wat gerafelde slagpennen. Sluit dieren met deze tekortkomingen zoveel mogelijk uit als fokdier.

Populariteit

Zoals al aangegeven zijn zowel de kriel als de grote Yokohama's erg zeldzaam. Het ontbreken van een speciaalclub werkt hier ook

niet aan mee. Van de grote hoenders woont in Friesland de fanatieke fokker en liefhebber Siep Leegstra. Hij staat al jaren bekend als fokker van dit prachtige ras en weet ook ieder jaar weer mooie dieren in de kooien te brengen. Als ik Siep vraag hoe hij tegen ons, als keurmeesters aankijkt, als wij het ras keuren, is hij gelukkig positief en geeft hij aan dat ze zeker niet 'kapot' gekeurd worden en dat er goed gekeken wordt naar de stand van het ras.

Tot slot

Ik ben door het schrijven van dit artikel zo enthousiast geworden dat ik me in moest houden om niet wat dieren of eieren van Siep over te nemen. Ik hoorde dat hij inmiddels ook de krielen weer heeft bemachtigd. Ik hoop dat ik u ook heb kunnen enthousiasmeren voor dit geweldige ras. Het verdient zeker extra fokkers én aandacht! Mocht u overwegen dit ras te gaan fokken, dan kunt u contact opnemen met Siep Leegstra. Hij helpt u graag verder! <<

Zeer goede schoudertekening bij een hen.

Deze hen is op de schouders erg mooi getekend, op de rug moet de tekening nog iets beter en op de onderrug hoort ze wit te zijn, maar voor de stand van het ras een erg mooi dier.